

Valplattform för Partiet Vändpunkt 2026

Partiet Vändpunkt vill föra Sverige i en ny riktning för att visa exempel på hur människan kan skapa fred på jorden och fred med jorden. Vår vision är ett Sverige där klyftorna minskar – både mellan stad och land och mellan rik och fattig. Ett Sverige där hälsa och livskvalitet förbättras, där åtgärder mot klimatkris och artutrotning prioriteras genom att resursanvändningen hålls inom ramarna för en planet. Där rätten till bostad garanteras. Där makt, pengar och service decentraliseras och kommer alla människor till del.

Manifestet består av fem inledande avsnitt: om fred (som enligt Tage Danielsson kommer först, “annars kommer inget annat efter den”), demokrati, minskad BNP, penningreform och skattereform. Dessa fem förändringar av svensk politik kommer sedan att vara avgörande för att ge politiken de verktyg som behövs för att utmana de kapitalistiska krafter som idag hotar både den sociala och den ekologiska hållbarheten och i stället bana väg för den genomgripande strukturomvandling som beskrivs i avsnitt 6.

Strukturomvandlingen syftar till att stärka lokalsamhället och därigenom föra människor närmare varandra så att ömsesidig tillit, känsla av sammanhang och livskvalitet kan öka, samtidigt som också omsorg och hänsyn till djur och natur kan öka. Avsnitt 7 om basinkomst beskriver sedan hur en av de viktigaste byggstenarna i de ekonomiska reformerna ytterligare kan stärka sammanhållningen i ett sådant lokalsamhälle.

I avsnitt 8 om utrikes-, bistånds- och migrationspolitik och avsnitt 9 om AI ger vi sedan några exempel på hur Sverige kan ta ett tydligare ansvar för en global rättsordning där fokus ligger på enskilda människors rättigheter, demokratisk utveckling och gemensam säkerhet.

1. Offensiv fredspolitik

Samtliga riksdagspartier vill att Sverige ska vara kvar i NATO och vill ha en försvarsbudget på 5 % av BNP, varav 3,5 % till militära ändamål. Detta innebär att 14 % av statsbudgeten årligen kommer att gå till militären senast år 2035. Vi kan förstå att nuvarande vapenskrammel i omvärlden skapar rädsla. Men vi menar att Sverige måste våga tänka utanför sina egna gränser – och då ställa oss frågan, hur kan Sverige medverka till gemensam säkerhet för mänskligheten? Partiet Vändpunkt förordar följande alternativ: att Sverige i en stegvis process i stället lämnar NATO, säger upp DCA-avtalet och blir ett neutralt land. Vi bygger i stället säkerhet underifrån genom robusta självförsörjande lokalsamhällen, söker samarbete med neutrala fredsbenägna länder och påbörjar en militär nedrustning. Därefter kan vi utmana den rådande normen om militär styrka som huvudsaklig lösning på konflikter, och – inom ramen för ett starkare FN – förhandla om icke-angreppsgarantier med stormakterna. Vi vill dessutom

- a) inrätta ett fredsdepartement med en fredsminister
- b) ge ungdomar möjlighet att genomgå grundutbildning i fred, samt
- c) införa obligatorisk fredsundervisning i skolans läroplan.

2. Demokrati

Genom att återupprätta och utveckla demokratin kan människor känna större trygghet. Detta kan ske genom övergång till sociokratiska och andra överläggande former av demokrati. Partiet Vändpunkt vill stärka rättsstaten och rättssäkerheten liksom det demokratiska samtalet. Samhällsengagemanget bör vidgas genom ökat finansiellt stöd till offentliga kulturverksamheter, kulturskolor, folkhögskolor, studieförbund och andra gemenskaper där samhällsfrågor och existentiella perspektiv öppet kan diskuteras. Konstens vitaliserande och ofta kritiska bidrag till diskussionen ska stödjas. Pressens frihet att granska makten ska garanteras och presstödet öka. När

det genomförs i verkligheten i olika boendeformer och åldersgrupper kan allt detta verka som motkraft till psykisk ohälsa och gängkriminalitet. Omsorgen om ungdomar i riskzonen bör handla både om en genomtänkt stadsplanering och åtgärder för att alla ska klara grundskolan.

3. Minskad BNP och energianvändning

Samtliga riksdagspartier förordar att Sveriges BNP ska öka när det är ett faktum att Sverige som rikt land redan idag exploaterar för mycket av jordens resurser. Enligt forskningen är korrelationen mellan BNP-ökning och energianvändning 99 %. Partiet Vändpunkt vill att klimatkrisen hanteras som ett nödläge. Vi vill därför genomföra en omställning av ekonomin som minskar BNP. Därmed minskar vi energianvändningen genom att begränsa markexploatering, gruvdrift, industriellt jord- och skogsbruk samt kopplade utsläpp till luft, mark och vatten. Forskningen visar att all energi-användning direkt eller indirekt orsakar klimatutsläpp. Vid sidan av energirelaterade utsläpp av växthusgaser är dessutom fortsatt markexploatering en huvudorsak till den globala uppvärmningen.

Allt fler forskare påpekar nu att världen är mycket nära peak-oil, dvs den tidpunkt då fossilbränsleanvändningen – och därmed merparten av den energi- och materialanvändning som driver världsekonomin – vänder. Det betyder att en 150-årig exponentiell uppgång av material- och energianvändningen vänds i en motsvarande 150-årig nedgång. Detta kommer att kräva mycket stora förändringar av ekonomin i alla världens länder – en utveckling som gradvis och obevekligt kommer att öka priset på energi- och materialanvändning. Det avgörande för alla mänskliga samhällen blir då om man låter sig drabbas av denna förändring eller om man proaktivt och systematiskt ökar människors kunskap och kompetens för att efterhand återigen leva i samspel och samarbete med den övriga naturen.

4. Penningreform och demokratiskt styrda investeringar

Partiet Vändpunkt vill genomföra en penningreform som åter ger Riksbanken ensamrätt till att skapa (skuldfria) pengar. Vi menar att detta skulle ge Riksbanken en effektivare kontroll över inflationen. Samtidigt kan skapade pengar – via lokala, regionala och statliga investeringsbanker – målmedvetet, genom demokratiska beslut, styras bort från exploatering och ökad energianvändning i riktning mot ekologisk omställning, ökad livskvalitet och minskade klyftor. Att på så sätt låta staten ta över centrala delar av penninginfrastrukturen och möjliggöra demokratiskt fattade beslut om nödvändiga investeringar för att genomföra klimatomställningen borde vara en självklarhet för alla länder i det klimatnödläge som världen nu befinner sig i.

5. Skattereform för minskade klyftor och en starkare offentlig sektor

Partiet Vändpunkt vill genomföra en skattereform med progressivare beskattning, införande av förmögenhets- och fastighetsskatt och borttagande av RUT-, ROT- och ränteavdrag. Förutom att en sådan reform ytterligare kommer att minska klyftorna i samhället kommer den också att kunna finansiera en starkare offentlig sektor, basinkomst samt en omställning till ett regenerativt och mer självförsörjande jord- och skogsbruk.

En del av denna skattereform för ekologisk balans och jämlikhet ska också vara att införa modellen koldioxidskatt med utdelning, som innebär att en ganska hög skatt tas ut på koldioxidutsläpp och pengarna från skatten oavkortat delas ut med ett lika stort belopp till varje invånare i landet.

6. Strukturuomvandling för social och ekologisk utveckling

Omställningen av finans- och penningpolitiken möjliggör en systematisk överföring av resurser från exploatering av människor och natur – både i Sverige och i andra länder – till sociala och ekologiska investeringar och en konsekvent omsorg om människor, djur och natur.

Partiet Vändpunkt vill genomföra en genomgripande strukturuomvandling som:

- kraftigt ökar resurserna till offentlig sektor och dess lokala tillgänglighet samt avskaffar alla privata aktiebolag inom vård, skola och omsorg
- ser över och rättar till ojämställdhet och ojämlikhet inom hälso- och sjukvård för att säkra vården, särskilt för patienter med stora vårdbehov
- låter tandvården vara en del av sjukförsäkringen
- avvecklar massbilism och flygtrafik till förmån för en utbyggd och väl fungerande kollektivtrafik
- avvecklar fossila bränslen och kärnkraft till förmån för en försiktig utbyggnad av sol- och vindkraft parad med en övergång till ett samhälle med stegvis minskad efterfrågan på industriell energi
- skärper miljökraven för vattenkraftverk
- avvecklar storskalig gruvdrift som exploaterar värdefull natur och underminerar ekosystemens funktioner och därmed lokalbefolkningens inklusive urfolkens långsiktiga försörjning
- minskar skogsavverkningen genom utökat skydd av gammelskog och införande av kontinuitetsskogsbruk i stället för kalhyggesbruk
- stimulerar flytt från storstäder till mindre städer, byar och samhällen på landsbygden för småskalig verksamhet. Detta kan ske genom lokal självförsörjning så som regenerativt och småskaligt jord- och skogsbruk vilket underlättas genom etablering av lokal näringslivsstruktur samt införande av komplementära lokala valutor på prov
- ”urbaniserar” landsbygden genom att i varje kommun reservera stora naturområden för vild natur och i stället koncentrera ny bebyggelse till redan uppbyggda byar och mindre samhällen. Strandskydd och allemansrätt ska självklart säkras.
- ”ruraliserar” storstäder genom etablering av odlingsytor och grönområden samtidigt som nybebyggelse minskar och delvis ersätts med ombyggnad av exempelvis köpcentra och kontorshus till hyresrätter
- förbjuder ny exploatering av mark för byggande, industriändamål och infrastruktur, som inte kompenseras genom att ”ge tillbaka natur av samma kvalitet” på annat håll inom kommunen
- ställer om jordbruket till småskalig permakultur genom avveckling av djurfabriker, konstgödsel, bekämpningsmedel samt minskning av plöjning och jordbearbetning
- åter ger allmännyttan och de kommunala bostadsaktiebolagen en mycket starkare roll inom bostadsförsörjning och fastighetsförvaltning samtidigt som hyresrätter återigen blir den vanligaste boendeformen
- stimulerar framväxten av lokala småföretag särskilt inom jord- och skogsbruk och kultur samt kooperativt och socialt företagande
- möjliggör - för dem som så önskar - ett enkelt och lugnt liv utan bil, banktjänster, försäkringar och olika tjänster via mobil, samt utan dator och internet, genom att återställa rätten att använda kontanter, dokument och underskrift på papper, bl.a genom upprättande av medborgarkontor - “service points” - där myndighetskontakter och andra ärenden kan skötas offline.

7. Basinkomst

Partiet Vändpunkt vill införa basinkomst för alla vuxna från 18 års ålder. Vinsterna med en sådan reform kan förstås om man tittar på realekonomin, inte om man bara räknar pengar. Människor som ges ett sådant förtroende – att utan ställda villkor ha en grundläggande inkomst som täcker det allra nödvändigaste – kommer att se annorlunda på relationen med det samhälle man lever i. Ett ömsesidigt förtroende mellan individ och samhälle kan få stora effekter - ökad livskvalitet och folkhälsa, känsla av egenkontroll, minskning av depressioner, psykisk ohälsa och kriminalitet. Den känslan av frihet för varje individ att själv besluta om sin framtid och att våga ”pröva sina vingar” kan inte överskattas. En nettovinst för samhället och ett liv värt att leva för alla.

8. Utrikes-, bistånds- och migrationspolitik

Partiet Vändpunkt vill avbryta all handel med Israel i solidaritet med Palestinas krav på en egen statsbildning.

Vi vill i ett första steg återställa enprocentsmålet för biståndspolitiken och därefter utöka det till ett tvåprocentsmål. Biståndspengarna ska reserveras för humanitärt bistånd och utvecklingsbistånd. Vi vill dessutom återgå till en human flykting- och migrationspolitik och återupprätta asylrätten. Vi anser att invandrare och flyktingar från andra kulturer är värdefulla för svensk kultur och ekonomi. Alla migranter som får uppehållstillstånd ska välkomnas med omsorg och med en resursstark integrationspolitik.

9. Ansvarsfull AI för människan och samhället

AI utvecklas snabbt och påverkar redan arbetsliv, demokrati, utbildning, informationsflöden och energisystem – utan att samhällets styrning hänger med. AI kan bidra till viktiga framsteg, men riskerar också att förstärka övervakning, desinformation, maktkoncentration, energislöseri och beroende av odemokratiska teknikmonopol, samt riskerar att ersätta mänsklig kreativitet med själlös maskinskapad pseudokultur. I ett värsta scenario går utvecklingen snabbt åt ett skadligt håll och vi kan då globalt stå inför ett hot mot mänskliga intressen.

Idag saknar Sverige en samlad, långsiktig och demokratiskt förankrad hållning till AI:s roll i samhällsutvecklingen. Partiet Vändpunkt vill att AI utvecklas utifrån mänskliga behov, ekologiska gränser och demokratisk kontroll, inte utifrån marknadens logik.

Därför vill vi:

- säkerställa att AI utvecklas och används etiskt transparent och demokratiskt
- utreda skapandet av ett oberoende etiskt råd eller rådgivande expertorgan för AI:s samhällspåverkan
- utreda hur Sverige kan ta initiativ till ett globalt avtal som, likt de globala avtalen om begränsning av kärnvapen, begränsar utvecklingen av artificiell superintelligens (ASI)
- minska beroendet av globala techjättar och stärka digital suveränitet och resiliens
- verka för att AI:s energi- och resursförbrukning hanteras inom hållbara ramar
- skydda medborgare, offentlig sektor, kultursektor och demokratiska institutioner från skadlig AI-användning och manipulation samt minska den digitala sårbarheten.